

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 381/2015-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Štefanom Hajdu, M. R. Štefánika 3197/32, Trebišov, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 232/1996 a takto

rozhodol:

1. Základné právo [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 232/1996 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trebišov prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 232/1996 konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie každému v sume po 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je im Okresný súd Trebišov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trebišov je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 657,98 € (slovom šesťstôpäťdesiatšesť eur a deväťdesiatosem centov) na účet ich právneho zástupcu advokáta JUDr. Štefana Hajdu, M. R. Štefánika 3197/32, Trebišov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. augusta 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 232/1996.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia v právnom postavení žalobcov v konaní o náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru sú účastníkmi konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 232/1996 od roku 1996. Ako ďalej v sťažnosti uvádzajú, „... dňa 29.04.1997 súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 10 C 232/1996, ale

v dôsledku odvolania odporcu uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 12 Co 348/1997 zo dňa 06.09.1998 bol prvostupňový rozsudok zrušený a vec vrátená prvostupňového súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Následne okresný súd rozhodol rozsudkom zo dňa 23.06.1999, proti ktorému bolo podané odvolanie odporcu a Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 17 Co 286/1999 zo dňa 21.12.2000 opäť prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie súdu prvé stupňa. Po doplnení dokazovania prvostupňový súd opätovne vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 08.10.2002, ktorý bol opäť na základe odvolania odporcu zrušený odvolacím súdom a to uznesením Krajského súdu Košice sp. zn. 11 Co 154/2003 zo dňa 27.01.2004 a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie. Toto rozhodnutie nám bolo doručené dňa 12.05.2004 prostredníctvom právneho zástupcu. Od tohto obdobia, t. j. 12.05.2004 až doposiaľ súd v uvedenej právnej veci nekonal, nevykonal žiadne dokazovanie, neurčil ani termín pojednávania, ani nevydal žiadne rozhodnutie, a teda po obdobie viac ako 11 rokov súd vo veci nekonal.“.

Sťažovatelia sa s ohľadom na uvedené domnievajú, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu ich základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože okresný súd bol v konaní od 12. mája 2004 nečinný a vo veci nekonal.

Ako ďalej sťažovatelia uvádzajú, v dňoch 17. júna 2015 a 24. júla 2015 podali postupne sťažnosti na priedahy v konaní predsedovi okresného súdu, ktorý ich sťažnosti uznal za dôvodné a ospravedlnil tento stav, ktorý vznikol nečinnosťou a nesprávnym úradným postupom sudcu, ktorému bola vec pôvodne pridelená.

3. S ohľadom na uvedené sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo veci vydal tento nález:

„1. Základné právo [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted] upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 232/1996 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trebišov prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných priedahov.

3. [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted]

[redacted] priznáva finančné zadostučinenie 7 000 eur každému z nich (sedem tisíc eur), ktoré

je Okresný súd Trebišov povinný vyplatiť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] a [REDAKČNÝ ZNAČENIE] do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] priznáva trovy právneho zastúpenia v sume 657,98 eur, ktoré je Okresný súd Trebišov povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. Štefana Hajdu do 30 dní od tohto nálezu.“

4. Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 381/2015-11 zo 16. septembra 2015 ju v zmysle dikcie ustanovenia § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

Zároveň vyzval predsedu okresného súdu a následne aj právneho zástupcu sťažovateľov, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa k sťažnosti písomne vyjadril a uviedol chronológiu úkonov okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 232/1996.

5. Okresný súd podaním sp. zn. 1 SprV/607/15 z 13. októbra 2015, doručeným ústavnému súdu 16. októbra 2015, ústavnému súdu predložil súdny spis konania sp. zn. 10 C 232/1996, ako aj vyjadrenia z 13. októbra 2015 zákonnej sudkyne JUDr. Vargovej a podpredsedníčky okresného súdu JUDr. Frankovej.

Zákonná sudkyňa vo veci JUDr. Vargová s poukazom na podrobne uvedenú chronológiu úkonov okresného súdu v konaní sp. zn. 10 C 232/1996 vo vyjadrení k podanej ústavnej sťažnosti zdôraznila, že „... k nevykonávaniu úkonov zákonným sudcom JUDr. Milanom Jurkom od mája 2004 nie je oprávnená podávať písomné vyjadrenie“. Zároveň dodala, že po zrušení termínu pojednávania pôvodne nariadeného na 6. november 2015 sťažovatelia na základe výzvy okresného súdu podaním doručeným okresnému súdu 2. októbra 2015 oznámili, že navrhujú zastavenie konania vzhľadom na smrť žalovaného.

Podpredsedníčka okresného súdu JUDr. Franková vo vyjadrení z 13. októbra 2015 s poukazom na vyjadrenie JUDr. Vargovej a ňou spracovanú chronológiu úkonov okresného súdu uviedla: „... táto vec napadla na Okresný súd Trebišov dňa 7.2.1996 a bola pridelená na konanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. Milanovi Jurkovi. Tento sudca vo veci trikrát rozhodol a jeho rozhodnutia boli odvolacím súdom vždy zrušené a vec vrátená na nové konanie a rozhodnutie. ... Po poslednom rozhodnutí odvolacieho súdu, ktorý uznesením sp. zn. 11 Co 154/2003 z 27. januára 2007 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie sudca JUDr. Milan Jurko dal pokyn kancelárii na doručenie tohto rozhodnutia dňa 6.5.2004. Rozhodnutie sa nepodarilo doručiť odporcovi v 2. rade STAVIS Zvolen, a. s. napriek tomu sudca nevykonal žiadne úkony a od tejto doby vo veci nekonal.

JUDr. Milan Jurko má od 18.12.2014 pozastavený výkon funkcie sudcu, jeho spisy sa rozdelili medzi ostatných sudcov a pri manipulácii s dokladmi v jeho kancelárii pracovníčky súdu náhodou našli spis sp. zn. 10 C 232/1996, ktorý z neznámych dôvodov bol mimo súdnu evidenciu spisov v jeho senáte a v zmysle Dodatku č. 4 k Rozvrhu práce OS Trebišov na r. 2014 zo dňa 6.8.2014 bol spis výnimkou predsedu súdu náhodným výberom elektronickou podateľňou súdu pridelený do senátu 9 C sudkyňi JUDr. Eve Vargovej.

Zo spisu vyplýva, že v tom čase vec nebola právoplatne skončená. Z úradného záznamu zo dňa 30.4.2015, vyhotoveného vtedajšou podpredsedníčkou OS Trebišov JUDr. Janou Bérešovou vyplýva, že doložka právoplatnosti na rozsudku zo dňa 8.10.2002 neplatí. Spis bol v registri C vyznačený ako právoplatne skončený, zmena nebola sudcom JUDr. Jurkom vyznačená.“ V závere JUDr. Franková ústavnému súdu oznámila, že v súlade s ustanovením § 31 ods. 2 zákona o ústavnom súde netrvá na tom, aby ústavný súd o veci samej konal na verejnom ústnom pojednávaní, a súhlasila s tým, aby od neho upustil.

6. Právny zástupca sťažovateľov následne podaním doručeným ústavnému súdu 23. novembra 2015 oznámil súhlas sťažovateľov s upustením od ústneho pojednávania.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľov upustil od ústneho pojednávania, pretože po

oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Z uvedeného dôvodu senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk a chronológie procesných úkonov okresného súdu vypracovanej ústavným súdom na základe okresným súdom predloženého súdneho spisu sp. zn. 10 C 232/1996.

II.

8. Stav konania (vrátane chronológie procesných úkonov okresného súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 232/1996 ústavný súd považoval za preukázaný zo spisu, ktorý mu bol predložený na previerku 16. októbra 2015, ako i z vyjadrení zákonnej sudkyne JUDr. Vargovej a podpredsedníčky okresného súdu JUDr. Frankovej.

Ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 232/1996:

- 7. február 1996 - podanie žaloby na okresnom súde vo veci náhrady mzdy z dôvodu neplatného rozviazania pracovného pomeru okamžitým zrušením,
- 12. február 1996 - úpravou súdu nariadené doručenie žaloby na vyjadrenie žalovanému,
- 14. marec 1996 - úpravou súdu nariadená výzva na predloženie listinných dôkazov,
- 19. marec 1996 - doručenie vyjadrenia žalovaného,
- 27. september 1996 - úpravou súdu nariadený termín pojednávania na 23. október 1996 o 8.30 h,
- 23. október 1996 - pojednávanie (výsluch účastníkov konania, odročenie na neurčito na účely ďalšieho dokazovania),
- 7. november 1996 - úpravou súdu nariadená výzva pre žalovaného,

- 22. november 1996 - urgencia súdu vo veci nariadenej výzvy pre žalovaného,
- 28. november 1996 - doručenie podania žalovaného na základe výzvy okresného súdu,
- 10. január 1997 - úpravou súdu nariadený termín pojednávania na 31. január 1997 o 10.00 h,
- 31. január 1997 - pojednávanie (výsluch svedkov;, odročené na neurčito na účely predvolania a výsluchu svedkov, ktorí sa na pojednávanie nedostavili),
- 21. február 1997 - úpravou súdu nariadený termín pojednávania na 11. apríl 1997 o 10.30 h,
- 10. apríl 1997 - doručenie pracovných zmlúv zo strany žalovaného,
- 11. apríl 1997 - pojednávanie (výsluch svedkov, pojednávanie odročené na 29. apríl 1997),
- 29. apríl 1997 - pojednávanie (vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom č. k. 10 C 232/1996-96),
- 11. jún 1997 - vypravenie rozsudku č. k. 10 C 232/1996-96 z 29. apríla 1997,
- 20. jún 1997 - doručenie odvolania žalovaného z 19. júna 1997,
- 11. júl 1997 - úpravou súdu nariadené doručenie odvolania žalobcom,
- 16. júl 1997 - uznesením súdu vyrubení súdny poplatok za podané odvolanie,
- 25. júl 1997 - doručenie vyjadrenia žalobcov z 25. júna 1997,
- 21. august 1997 - predkladacia správa pre Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“),
- 22. august 1997 až 12. november 1998 - spis na nachádzal na krajskom súde z dôvodu rozhodovania o podanom odvolaní,
- 6. november 1998 - uznesenie krajského súdu č. k. 12 Co 348/1997-112, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie,
- 12. november 1998 - úpravou súdu nariadené doručenie uznesenia krajského súdu č. k. 12 Co 348/1997-112 zo 6. novembra 1998 účastníkom konania,
- 10. máj 1999 - úpravou súdu nariadený termín pojednávania na 31. máj 1999,
- 31. máj 1999 - pojednávanie (odročené na 23. jún 1999),

- 23. jún 1999 - pojednávanie (vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom č. k. 10 C 232/1996-124),
- 26. august 1999 - vypravený rozsudok č. k. 10 C 232/1996-124 z 23. júna 1999,
- 6. september 1999 - doručenie odvolania žalovaného z 2. septembra 1999 okresnému súdu,
- 27. september 1999 - úpravou súdu nariadené doručenie odvolania žalobcom,
- 4. november 1999 - predkladacia správa pre krajský súd,
- 8. november 1999 až 19. február 2001 - spis na nachádzal na krajskom súde z dôvodu rozhodovania o podanom odvolaní,
- 21. december 2000 - uznesenie krajského súdu č. k. 17 Co 286/1999-134, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa okrem výrokov, ktorými boli nároky žalobcov čiastočne zamietnuté a konanie čiastočne zastavené, a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie,
- 28. február 2001 - úpravou súdu nariadené doručenie uznesenia krajského súdu č. k. 17 Co 286/1999-134 z 21. decembra 2000,
- 14. september 2001 - úpravou súdu nariadený termín pojednávania na 9. október 2001,
- 2. október 2001 - súdu bol oznámený predaj podniku žalovaného (ďalej len „žalovaný v 1. rade“) s tým, že na kupujúceho (ďalej len „žalovaný v 2. rade“) prechádzajú v zmysle kúpnej zmluvy všetky záväzky a kupujúci bude v súdnom konaní pokračovať,
- 9. október 2001 - pojednávanie (odročené na neurčito na účely vyžiadania zmluvy o predaji a doručenia návrhov pre nového účastníka konania na strane žalovaného),
- 17. október 2001 - referát na vyžiadanie listinných dôkazov,
- 13. december 2001 - referát na vyžiadanie listinných dôkazov,
- 29. január 2002 - referát na vyžiadanie listinných dôkazov,
- 21. február 2002 - urgencia žalovaného v 1. rade na zaslanie listinných dôkazov,
- 22. február 2002 - doručenie požadovaných listinných dôkazov súdu,

- 27. február 2002 - referát na vyžiadanie ďalších listinných dôkazov od žalovaného v 1. rade,
- 20. marec 2002 - referát (súd vyzval žalobcu v 2. rade, aby oznámil, či trvá na podanom návrhu),
- 22. júl 2002 - úpravou súdu nariadený termín pojednávania na 19. september 2002 o 11.00 h,
- 10. september 2002 - preročenie termínu pojednávania na 8. október 2002 o 11.30 h,
- 8. október 2002 - pojednávanie (vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom č. k. 10 C 232/1996-180),
- 6. december 2002 - vypravený rozsudok č. k. 10 C 232/1996-180 z 8. októbra 2002,
- 30. december 2002 - referát (vyznačiť právoplatnosť rozsudku dňom 28. december 2002),
- 15. január 2003 - predloženie súdneho spisu vymáhajúcej úradníčke,
- 21. marec 2003 - doručenie rozsudku č. k. 10 C 232/1996-180 z 8. októbra 2002 žalovanému v 1. rade,
- apríl 2003 - doručenie odvolania žalovaného v 1. rade z 31. marca 2003,
- 7. apríl 2003 - úpravou súdu nariadené doručenie odvolania žalobcom,
- 24. apríl 2003 - uznesením súdu vyrubený súdny poplatok za podané odvolanie žalovanému v 1. rade,
- 9. máj 2003 - doručenie odvolania žalovaného v 1. rade voči uzneseniu o vyrubení súdneho poplatku z 24. apríla 2003,
- 27. máj 2003 - predkladacia správa pre krajský súd,
- 2. jún 2003 až 2. marec 2004 - spis na nachádzal na krajskom súde z dôvodu rozhodovania o podanom odvolaní,
- 27. január 2004 - uznesenie krajského súdu č. k. 11 Co 154/2003-205, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie,
- 27. január 2004 - uznesenie krajského súdu č. k. 11 Co 155/2003-210, ktorým odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvého stupňa z 24. apríla 2003 o vyrubení súdneho poplatku za podané odvolanie,

- 30. apríl 2004 - úpravou súdu nariadené doručenie uznesení krajského súdu č. k. 11 Co 155/2003-210 z 27. januára 2004 a č. k. 11 Co 154/2003-205 z 27. januára 2004 účastníkom konania,
- 6. máj 2004 - vypravenie uznesení krajského súdu č. k. 11 Co 155/2003-210 z 27. januára 2004 a č. k. 11 Co 154/2003-205 z 27. januára 2004 účastníkom konania,
- 27. apríl 2015 - úradný záznam o nájdení spisu v kancelárii zákonného sudcu JUDr. Milana Jurka,
- 30. apríl 2015 - úradný záznam zo strany podpredsedníčky súdu,
- 27. apríl 2015 - elektronickou podateľňou bol spis pridelený JUDr. Eve Vargovej,
- 4. máj 2015 - úradný záznam o prevzatí spisu JUDr. Vargovou od podpredsedníčky súdu,
- 22. máj 2015 - referát (prípís súdu pre právneho zástupcu žalobcov),
- 12. jún 2015 - doručenie podania právneho zástupcu žalobcov, v ktorom súdu oznamuje, že žalobcovia na svojom návrhu v celom rozsahu trvajú,
- 22. jún 2015 - referát na vyžiadanie listinných dôkazov,
- 26. jún 2015 - vyjadrenie zákonnej sudkyne k sťažnosti na prieťahy zo strany žalobcov - ██████████,
- 25. august 2015 - vyjadrenie zákonnej sudkyne k sťažnosti na prieťahy v konaní zo strany žalobcu – ████████,
- 25. august 2015 - úpravou súdu nariadený termín pojednávania na 6. november 2015
- 9. september 2015 - zrušený termín pojednávania (z dôvodu, že žalovaný v 1. rade zomrel); úpravou súdu nariadená výzva pre právneho zástupcu žalobcov,
- 2. október 2015 - doručenie podania žalobcov, ktorým okresnému súdu oznámili, že konanie vzhľadom na smrť žalovaného v 1. rade navrhujú zastaviť.

III.

9. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

11. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 232/1996 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „... účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

14. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z ustanovenia § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú:

- právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje,
- správanie účastníka súdneho konania a
- postup samotného súdu.

V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

15.1 Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie vo veci náhrady mzdy z dôvodu neplatného rozviazania pracovného pomeru okamžitým zrušením.

Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, posúdením namietaného konania podľa prvého kritéria ústavný súd dospel k záveru, že preskúvané konanie nie je po právnej ani skutkovej stránke zložitá - jeho predmetom je konanie vo veci náhrady mzdy z dôvodu neplatného rozviazania pracovného pomeru, teda ide o vec patriacu do štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Riešenie otázok náhrady mzdy z dôvodu neplatného rozviazania (skončenia) pracovného pomeru tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a ide o druh konania, ktorého metodika postupu je upravená tak v hmotnoprávných predpisoch, ako aj v procesných predpisoch a v prípade ktorého súdy disponujú dostatkom stabilizovanej a rozsiahlej judikatúry.

Napokon ani podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nenamietala zložitost' okresným súdom posudzovanej veci. Doterajšia dĺžka namietaného konania teda nebola závislá od zložitosti veci.

15.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania účastníkov súdneho konania, ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by samotní sťažovatelia akýmkoľvek spôsobom prispeli k zbytočným prieťahom v konaní.

15.3 Napokon, pokiaľ ide o tretie kritérium podstatné pre skúmanie existencie zbytočných prieťahov v konaní, ktorým je samotný procesný postup okresného súdu, ústavný súd zdôrazňuje, že hoci namietané konanie posudzoval ako celok, pre zdôraznenie hodnotenia posledného tretieho kritéria „pomyselne“ rozdelil posudzované konanie okresného súdu na dve časovo na seba nadväzujúce etapy, a to etapu od 7. februára 1996 do 6. mája 2004 a etapu od 7. mája 2004 po súčasnosť.

15.3.1 V priebehu prvej etapy konania okresného súdu v čase od podania žaloby – t. j. od 7. februára 1996 do 6. mája 2004, okresný súd nepochybne konal bez zásadnejších prieťahov a nariadil viacero termínov pojednávaní (celkovo 8 pojednávaní), z ktorých boli

niektoré odročené na iný termín, respektíve na neurčito na doplnenie dokazovania (celkovo 5 pojednávaní).

V kontexte hodnotenia prvej etapy konania okresného súdu však ústavný súd zdôrazňuje, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

Hoci v rámci prvej posudzovanej etapy konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 10 C 232/1996 bolo do 6. mája 2004 vo veci rozhodnuté spolu trikrát, a to:

- rozsudkom č. k. 10 C 232/1996-96 z 29. apríla 1997,
- rozsudkom č. k. 10 C 232/1996-124 z 23. júna 1999 a
- rozsudkom č. k. 10 C 232/1996-180 z 8. októbra 2002 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutia“),

proti všetkým trom prvostupňovým rozhodnutiam okresného súdu boli zo strany žalovaného podané odvolania, výsledkom ktorých bolo iniciovanie pre žalovaného úspešných odvolacích konaní na krajskom súde, keďže:

- uznesením krajského súdu č. k. 12 Co 348/1997-112 z 6. novembra 1998 odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu č. k. 10 C 232/1996-96 z 29. apríla 1997 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie (súdny spis sa v dôsledku odvolacieho konania na krajskom súde nachádzal od 22. augusta 1997 do 12. novembra 1998),
- uznesením krajského súdu č. k. 17 Co 286/1999-134 z 21. decembra 2000 odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu č. k. 10 C 232/1996-124 z 23. júna 1999 zrušil okrem výrokov, ktorými boli nároky žalobcov čiastočne zamietnuté a konanie čiastočne zastavené, a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie (súdny spis sa v dôsledku odvolacieho konania na krajskom súde nachádzal od 8. novembra 1999 do 19. februára 2001) a
- uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 154/2003-210 z 27. januára 2004 odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu č. k. 10 C 232/1996-180 z 8. októbra 2002 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie (súdny spis sa v dôsledku odvolacieho konania na krajskom súde nachádzal od 2. júna 2003 do 2. marca 2004).

Vo všetkých troch prípadoch boli napadnuté prvostupňové rozhodnutia zo strany krajského súdu zrušené z dôvodu ich nepreskúmateľnosti a z dôvodu potreby vykonania ďalšieho dokazovania zo strany okresného súdu. Uvedené len svedčí o značne nesústredenej a neefektívnej činnosti okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 232/1996.

Napriek tomu, že okresný súd v posudzovanej prvej etape konania do 6. mája 2004 vykonával procesné úkony spojené s prípravou pojednávaní, vykonával pojednávania a zabezpečoval dôkazy, na ktoré sa účastníci odvolávali, v tejto etape konania nepadlo právoplatné rozhodnutie vo veci.

15.3.2 V priebehu druhej, časovo nadväzujúcej etapy konania okresného súdu od 7. mája 2004 po súčasnosť okresný súd v dôsledku pochybenia zákonného sudcu JUDr. Milana Jurka spôsobil v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 10 C 232/1996 svojou absolútnou nečinnosťou v trvaní jedenásť rokov extrémne prieťahy, v dôsledku ktorých došlo k neospravedlňiteľnému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

V tejto súvislosti ústavný súd na zdôraznenie opakovane poukazuje na vyjadrenie podpredsedníčky okresného súdu JUDr. Frakovej, ktorá vo vyjadrení z 13. októbra 2015 okrem iného uviedla, že „... *po poslednom rozhodnutí odvolacieho súdu, ktorý uznesením č. k. 11 Co 154/2003 z 27. januára 2007 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie sudca JUDr. Milan Jurko dal pokyn kancelárii na doručenie tohto rozhodnutia dňa 6.5.2004. Rozhodnutie sa nepodarilo doručiť odporcovi v 2. rade STAVIS Zvolen, a. s. napriek tomu sudca nevykonal žiadne úkony a od tejto doby vo veci nekonal.*

JUDr. Milan Jurko má od 18.12.2014 pozastavený výkon funkcie sudcu, jeho spisy sa rozdelili medzi ostatných sudcov a pri manipulácii s dokladmi v jeho kancelárii pracovníčky súdu náhodou našli spis sp. zn. 10 C 232/1996, ktorý z neznámych dôvodov bol mimo súdnu evidenciu spisov v jeho senáte a v zmysle Dodatku č. 4 k Rozvrhu práce OS Trebišov na r. 2014 zo dňa 6.8.2014 bol spis výnimkou predsedu súdu náhodným výberom elektronickou podateľňou súdu pridelený do senátu 9 C sudkyňi JUDr. Eve Vargovej.

Zo spisu vyplýva, že v tom čase vec nebola právoplatne skončená. Z úradného záznamu zo dňa 30.4.2015, vyhotoveného vtedajšou podpredsedníčkou OS Trebišov JUDr. Janou Bérešovou vyplýva, že doložka právoplatnosti na rozsudku zo dňa 8.10.2002 neplatí.“.

JUDr. Franková vo vyjadreniach z 2. júla 2015 a z 28. augusta 2012 (nachádzajúcich sa v súdnom spise okresného súdu sp. zn. 10 C 232/1996, pozn.) v odpovedi na sťažnosť sťažovateľov okrem iného sama zdôraznila, že „... sudkyňa JUDr. Eva Vargová nezodpovedá za prietahy v konaní, ktoré nastali z dôvodov na strane JUDr. Milana Jurka, ktorý bezdôvodne vo veci nekonal 11 rokov a bez racionálnych dôvodov vyznačil na rozsudku právoplatnosť dňa 28.12.2002 hoci vo veci bolo podané odvolanie a vec bola následne predložená odvolaciemu súdu na rozhodnutie dňa 27.5.2003. V spise sa nenachádza zmienka o tom, že by omylom vyznačená právoplatnosť na rozsudku dňa 8.10.2002 bola zrušená, ani záznam o tom, prečo považoval nedoručené zásielky pre odporcu v 2. rade za doručené, respektíve prečo nenariadil opätovné doručenie tak rozsudku vo veci samej, ako ani zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, ktorý tretíkrát zrušil rozsudok súdu prvého stupňa.

Nie je možné zistiť ani to, z akých dôvodov bol spis po dobu 11 rokov uložený v kancelárii sudcu bez toho, aby bol evidovaný v elektronickom registri súdnych spisov a prečo sa dostal mimo túto evidenciu.

Na základe týchto zistení súd Vašu sťažnosť považuje za dôvodnú a zároveň sa Vám ospravedľňuje za tento stav, ktorý vznikol dlhoročnou nečinnosťou a nesprávnym úradným postupom pôvodného sudcu JUDr. Milana Jurka.

Zároveň Vás súd uistuje, že sudkyňa JUDr. Eva Vargová, ktorej po 11 rokoch bola vec pridelená na konanie a rozhodnutie, bezodkladne vykonala úkony a pokračuje v dokazovaní, aby mohla vec posúdiť a náležite zistiť skutkový stav veci k tomu, aby bolo možné vo veci rozhodnúť. Urobila tak aj napriek nadmerného zaťaženi pre veľké množstvo nerozhodnutých vecí v jej senáte, v ktorých musí plynule konať a rozhodnúť, ale dala prednosť tejto veci z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré ona nezapríčinila.

Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že odporca v 2. rade STAVIS ZVOLEN, a.s. bol vymazaný z Obchodného registra, čo súd preveruje vyžiadaním dokladov.“.

16. Na základe uvedeného ústavný súd hodnotí postup okresného súdu v označenom konaní sp. zn. 10 C 232/1996 ako taký, ktorý bol poznačený v čase od podania žaloby do 6. mája 2004 nesústreďenou a neefektívnou činnosťou, ktorá nesmerovala k odstráneniu právnej istoty sťažovateľov, a následne od 7. mája 2004 do 27. apríla 2015 (keď došlo k náhodnému nájdeniu súdneho spisu sp. zn. 10 C 232/1996 v kancelárii JUDr. Milana Jurka) jedenásťročnou absolútnou nečinnosťou okresného súdu, ktorá spôsobila extrémne prieťahy v konaní.

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 232/1996 došlo

- v dôsledku nesústreďenej a neefektívnej činnosti okresného súdu v trvaní deviatich rokov (od 7. februára 1996 do 6. mája 2004) a následne

- v dôsledku jedenásťročnej absolútnej nečinnosti okresného súdu (od 7. mája 2004 do 27. apríla 2015)

k extrémnym prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

18. V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde preto ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 232/1996 konal bez zbytočných prieťahov.

19. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že po tom, ako bol spis 27. mája 2015 elektronickou podateľňou pridelený zákonnej sudkyni JUDr. Vargovej a tá 4. mája 2015 súdny spis sp. zn. 10 C 232/1996 osobne prevzala, JUDr. Vargová konala vo veci bez prieťahov a bezodkladne vykonala všetky potrebné úkony smerujúce k skončeniu veci.

Činnosti okresného súdu po 27. apríli 2015 preto podľa názoru ústavného súdu nie je čo vytknúť.

IV.

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

21. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

22. Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

23. Sťažovatelia žiadali priznať finančné zadosťučinenie v sume po 7 000 eur každému z nich z dôvodu, že právna neistota, v ktorej sa dlhodobo nachádzajú, spôsobila tak materiálnu, ako i nemateriálnu ujmu nielen im, ale aj ich rodinám. Ako ďalej sťažovatelia v sťažnosti uviedli, „... naša ujma spočíva najmä v tom, že sme sa ocitli bez práce, bez finančných prostriedkov, museli sme si obživu našim rodinám zaobstaráť rôznymi brigádami, resp. hľadaním inej práce a spolu s našimi rodinami sme už aj prestali dôverovať v spravodlivé vyriešenie predmetnej právnej veci a začali sme pochybovať, či naša vec bude vôbec raz spravodlivo rozhodnutá, pretože orgán, ktorý zo zákona je oprávnený v uvedenej veci konať bezdôvodne po obdobie viac ako 11 rokov o našu vec a jej rozhodnutie vôbec nejavil záujem tým, že nekonal“.

24. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

25. Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

26. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

27. Vzhľadom na doterajšiu celkovú dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 10 C 232/1996 (takmer 20 rokov, zohľadňujúc obdobie činnosti, ako i jedenásťročnej nečinnosti okresného súdu), ako aj naplnenie princípu spravodlivosti ústavný súd považoval priznanie sumy po 5 000 € každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nepredstavuje realizáciu práva priznaného čl. 46 ods. 3 ústavy, t. j. primerané finančné zadosťučinenie nemožno stotožňovať s odškodným, s náhradou či už za skutočnú škodu, alebo za ušlý zisk.

28. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom, ktorí boli vo veci namietaného porušenia práva úspešní, vznikli trovy konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátom.

29. Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátom JUDr. Štefanom Hajdu, M. R. Štefánika 3197/32, Trebišov.

Sťažovatelia si v podanej ústavnej sťažnosti uplatnili úhradu trov právneho zastúpenia spolu v sume 657,98 eur podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 13 ods. 2, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) takto:

„Hodnota 1 úkonu právnej služby po znížení o 50 % je 60,15 eur (§11 ods. 3, § 13 ods. 2). Uplatňujeme 2 úkony právnej služby u každého zo sťažovateľov, a to prevzatie a príprava právneho zastúpenia vrátane 1. porady s klientom a podanie sťažnosti [§13a ods. 1 písm. a) a c)].

2 x 60,15 = 120,30 + 2 x 8,39 náhrada výdavkov § 16 ods. 3 = 137,08 eur.

Za zastupovanie 4 klientov uplatňujeme trovy právneho zastúpenia 137,08 x 4 = 548,32 + 20 % DPH, t. j. 109,66 eur, spolu 657,98 eur.“

30. Ústavný súd priznal sťažovateľom túto nimi uplatnenú sumu vo výške 657,98 eur (bod 4 výroku tohto nálezu), hoci skutočná výška trov právneho zastúpenia by bola 751,73 eur -základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2015 je 139,83 eur a hodnota režijného paušálu je 8,39 eur; každý zo sťažovateľov má nárok za každý úkon vykonaný v roku 2015 na sumu 139,83 eur, čo po znížení o 50 % podľa § 13 ods. 2 vyhlášky v prípade 2 úkonov predstavuje v prípade každého zo sťažovateľov výslednú sumu 139,83 eur; rovnako má každý zo sťažovateľov nárok na režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2015 po 8,39 eur, čo spolu v prípade štyroch sťažovateľov dokopy predstavuje sumu 626,44 eur [(139,83 eur + 16,78 eur) x 4], ktorú je potrebné následne zvýšiť o 20 % DPH, keďže právny zástupca sťažovateľov je platcom DPH; celková odmena za poskytnuté právne služby štyrom sťažovateľom by tak mala predstavovať sumu 751,73 eur.

31. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde) tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

32. Ústavný súd nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovatelia žiadali priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu uvedenú v bode 3 výroku nálezu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2015